Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

12. september 2018 *

Eelotsusetaotlus – Lennutransport – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Artikli 8 lõige 1 – Piletihinna tagasimaksmine lennu tühistamise korral – Vahendustasu, mida saab isik, kes osaleb pileti ostmisel reisija ja lennuettevõtja vahendajana – Hõlmamine

Kohtuasjas C-601/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Amtsgericht Hamburgi (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) 6. oktoobri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. oktoobril 2017, menetluses

Dirk Harms,

Ann-Kathrin Harms,

Nick-Julius Harms,

Tom-Lukas Harms,

Lilly-Karlotta Harms,

Emma-Matilda Harms,

versus

Vueling Airlines SA,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president J. Malenovský (ettekandja), kohtunikud D. Šváby ja M. Vilaras,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Vueling Airlines SA, esindaja: *Rechtsanwältin* B. Liebert,

– Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun ja N. Yerrell,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10) artikli 8 lõike l punkti a tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud D. Harmsi ja A.-K. Harmsi ning nende nelja lapse kohtuvaidluses Vueling Airlines SA-ga selliste piletite ostuhinna tagasimaksmise üle, mille nad olid ostnud Opodo Ltd vahendusel.

Õiguslik raamistik

3 Määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis f on „pilet“ määratletud kui „reisimisõigust andev kehtiv dokument või muul kujul kui paberina esinev samaväärne dokument, sealhulgas elektrooniline dokument, mille on välja andnud või heaks kiitnud lennuettevõtja või tema volitatud esindaja“.

4 Määruse artikli 5 „Tühistamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Lennu tühistamise korral:

a) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 8;

[…]“.

5 Määruse artikli 8 „Õigus tagasimaksmisele või teekonna muutmisele“ lõike 1 kohaselt:

„Kui osutatakse käesolevale artiklile, pakutakse reisijatele võimalust valida järgmiste valikuvõimaluste vahel:

a)

– seitsme päeva jooksul kogu pileti ostuhinna tagasimaksmine artikli 7 lõikes 3 osutatud vahenditega […]

– […] tagasilen[d] esimesse väljumiskohta;

[…]“.

6 Määruse artikli 10 „Reisiklassi muutmine“ lõikes 2 on ette nähtud:

„Kui tegutsev lennuettevõtja paigutab reisija madalamasse klassi, kui ostetud piletiga ette nähtud, maksab ta artikli 7 lõikes 3 osutatud viisil seitsme päeva jooksul tagasi:

a) 30% piletihinnast kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul või

b) 50% piletihinnast kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude puhul […] ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul või

c) 75% piletihinnast kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul […].“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

7 D. Harms ostis veebileheküljelt opodo.de piletid oma abikaasale, endale ja nende neljale lapsele reisiks Hamburgist (Saksamaa) Farosse (Portugal) Barcelona (Hispaania) kaudu Vueling Airlinesi teostatava lennuga. Opodo esitas D. Harmsile selle ostu kohta 1108,88 euro suuruse arve ning saatis talle vastava kinnituse, millele oli märgitud see summa ilma täiendavate täpsustusteta. Samal ajal kandis Opodo Vueling Airlinesile üle 1031,88 euro suuruse summa.

8 Lend, millega perekond Harms pidi reisima, ei toimunud aga kooskõlas Vueling Airlinesi ettenähtud reisikavaga ja see tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul antud olukorras võrdsustada lennu tühistamisega määruse nr 261/2004 tähenduses.

9 D. ja A.-K. Harms, kes esindavad eelotsusetaotluse esitanud kohtus ennast ja enda nelja last, väidavad, et Vueling Airlines peab määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punkti a järgi neile tagasi maksma kogu summa, see tähendab 1108,88 eurot, mille nad olid maksnud Opodo arve alusel. Vueling Airlines ei vaidle selle nõude põhjendatusele vastu 1031,88 euro suuruse summa osas, mille ta oli saanud Opodolt, ja märgib, et see summa on D. Harmsi ostetud piletite hind. Ta leiab aga, et ta ei pea D. Harmsile tagasi maksma selle summa ja Opodo saadud 1108,88 euro suuruse summa vahet, sest see 77 euro suurune vahe ei olnud osa piletite hinnast.

10 Nendel asjaoludel otsustas Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas väljendit „kogu pileti ostuhinna tagasimaksmine artikli 7 lõikes 3 osutatud vahenditega“ tuleb määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punktis a tõlgendada nii, et sellega peetakse silmas summat, mille reisija maksis lennupileti eest või tuleb lähtuda summast, mille kostjaks olev lennuettevõtja tegelikult sai, kui broneering tehti vahendaja kaudu, kes sai endale selle osa summast, mis moodustab reisija makstud summa ja lennuettevõtja saadud summa vahe, ilma et vahendaja oleks seda ära näidanud?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas määrust nr 261/2004, eelkõige selle artikli 8 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et piletihind, mis võetakse aluseks selle summa kindlaksmääramisel, mille lennuettevõtja peab reisijale tagasi maksma lennu tühistamise korral, sisaldab reisija makstud summa ja lennuettevõtja saadud summa vahet, mis seisneb vahendustasus, mille sai isik, kes tegutses nende kahe vahendajana.

12 Määruse nr 261/2004 artikli 8 lõike 1 punkti a kohaselt koostoimes sama määruse artikli 5 lõike 1 punktiga a peab lennuettevõtja lennu tühistamise korral andma asjaomastele reisijatele abi, pakkudes neile muu hulgas kogu pileti ostuhinna tagasimaksmist ja vajadusel tagasilendu esimesse väljumiskohta.

13 Selle sätte sõnastuses on otsene seos mõiste „pilet“ ja väljendi „kogu ostuhind“ vahel, pileti võivad asjaomased reisijad osta kas otse lennuettevõtjalt või teha seda sellise vahendaja kaudu nagu selleks on eelkõige määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis f nimetatud volitatud esindaja.

14 Kui selline vahendaja saab seejuures reisijalt vahendustasu, nagu sellega on tegemist põhikohtuasjas, tekib küsimus, kas ja kui suures ulatuses kujutab see vahendustasu endast osa piletihinnast, mille asjaomane lennuettevõtja peab vastava lennu tühistamisel reisijale tagasi maksma.

15 Selle kohta tuleb üldiselt märkida, et määruse nr 261/2004 eesmärk ei ole mitte ainult reisijate kaitse kõrge taseme tagamine, vaid ka tasakaalu tagamine reisijate ja lennuettevõtjate huvide vahel (19. novembri 2009. aasta kohtuotsus Sturgeon jt, C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, punkt 67).

16 Neid eesmärke arvestades tuleb nentida, et kui vahendustasu, mille vahendaja reisijalt sai, kui viimane pileti ostis, tuleb põhimõtteliselt pidada reisijale vastava lennu tühistamisel tagasi makstava piletihinna osaks, peavad sellisel hõlmamisel siiski olema teatavad piirid, võttes arvesse lennuettevõtja huve, mida selline hõlmamine mõjutab.

17 Viimase kohta tuleneb määruse nr 261/2004 artikli 2 punktist f, et pilet on dokument või muul kujul kui paberina esinev samaväärne dokument, sealhulgas elektrooniline dokument, mille on välja andnud või heaks kiitnud lennuettevõtja või lennuettevõtja volitatud esindaja. Sellest määratlusest nähtub, et sellise pileti erinevad tunnused, nagu tema hind, peavad olema ka juhul, kui piletit ei ole väljastanud lennuettevõtja ise, igatahes tema poolt heaks kiidetud, ja neid ei tohi järelikult kehtestada ilma tema teadmiseta.

18 Seda tõlgendust toetab ka Euroopa Kohtu praktika, millest nähtub, et määruse nr 261/2004 artikli 10 lõike 2 punktides a–c ette nähtud „piletihinna“ osalisel tagasimaksmisel juhul, kui lennuettevõtja paigutab reisija madalamasse klassi, kui reisija ostetud piletiga ette nähtud, tuleb arvesse võtta üksnes neid osi, mis kuuluvad „vältimatult“ lõpliku hinna sisse, see tähendab seda, mida reisijal tuleb omalt poolt lennuettevõtja pakutava teenuse kasutamise eest maksta (22. juuni 2016. aasta kohtuotsus Mennens, C-255/15, EU:C:2016:472, punkt 36).

19 Nimelt ei saa sellist piletihinna osa, mis on kindlaks määratud lennuettevõtja teadmata, pidada lennuettevõtja teenuse kasutamiseks vajalikuks.

20 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb küsimusele vastata, et määrust nr 261/2004, eelkõige selle artikli 8 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et piletihind, mis võetakse aluseks selle summa kindlaksmääramisel, mille lennuettevõtja peab reisijale tagasi maksma lennu tühistamise korral, sisaldab reisija makstud summa ja lennuettevõtja saadud summa vahet, mis seisneb vahendustasus, mille sai isik, kes tegutses nende kahe vahendajana, välja arvatud juhul, kui vahendustasu oli kindlaks määratud ilma asjaomase lennuettevõtja teadmata, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

21 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, eelkõige selle artikli 8 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et piletihind, mis võetakse aluseks selle summa kindlaksmääramisel, mille lennuettevõtja peab reisijale tagasi maksma lennu tühistamise korral, sisaldab reisija makstud summa ja lennuettevõtja saadud summa vahet, mis seisneb vahendustasus, mille sai isik, kes tegutses nende kahe vahendajana, välja arvatud juhul, kui vahendustasu oli kindlaks määratud ilma asjaomase lennuettevõtja teadmata, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad